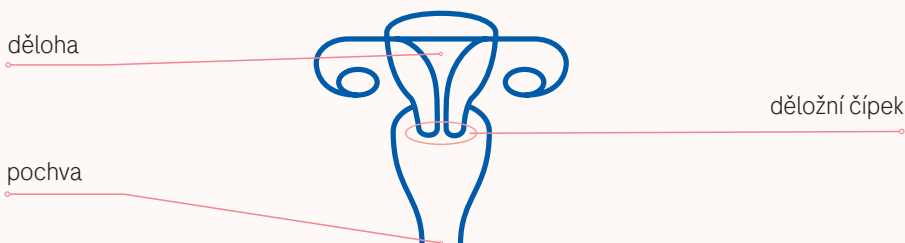

Rakovina děložního čípku si nevybírání.
Vaše zdraví máte ve svých rukou.

Co je rakovina děložního čípku?

- Rakovina děložního čípku je **celosvětově 4. nejčastější nádorové onemocnění u žen**.¹ Vzniká v dolní části dělohy, která se označuje jako děložní čípek nebo též děložní hrdlo.
- Její příčinou je dlouhotrvající infekce **vysoce rizikovými typy lidských papilomavirů (HPV)**.²⁻⁴
- **Každý den zemře v ČR 1 žena** na rakovinu děložního čípku.⁵
- Pokud je ale odhalena včas, **může být úspěšně léčena**.

Co je HPV?

- HPV je zkratka pro lidský papilomavirus (z angl. názvu Human Papillomavirus), který se přenáší pohlavním stykem nebo kontaktem přes sliznice.⁶
8 z 10 žen se s HPV setká do 50. roku svého života.⁶
- Rakovinu děložního čípku způsobuje v **99 %** případů vysoce rizikový typ HPV.²
- Existuje více než **150 typů HPV**, ale pouze některé z nich (tzv. vysoce rizikové) způsobují rakovinu děložního čípku.⁷ Za nejrizikovější jsou považovány typy **HPV16** a **HPV18**, které způsobují až **70 %** případů rakoviny děložního čípku (zbylých 30 % způsobují jiné vysoce rizikové typy HPV).^{8, 9}
- Vysoce rizikovou HPV infekci na vašem děložním čípku lze odhalit pomocí **HPV DNA testu**.¹⁰

Cytologie

- Během **každoroční preventivní gynekologické prohlídky** lékař odebírá stěr buněk z děložního čípku k cytologickému vyšetření (tzv. cytologie).
- Vzhled buněk a jejich změny hodnotí odborníci **pomocí mikroskopu**. Nátěr vzorku na sklíčko však nemusí být vždy kvalitní a lidské oko nemusí zachytit všechny buněčné změny, **výsledky tak nemusí být přesné**.¹¹
- Cytologie proto může být vyhodnocena jako normální, **přestože tomu tak není**.¹¹⁻¹³

Cytologie je hrazena ze zdravotního pojištění 1x ročně.¹⁴

HPV DNA test

- HPV DNA test je velmi citlivý test, který prokáže, **zda je ve vašem těle přítomen HPV** způsobující rakovinu děložního čípku.^{10, 11}
- Vzorek pro HPV DNA test lze odebrat současně se vzorkem pro cytologii, nebo samostatně. Na rozdíl od cytologie je vzorek pro **HPV DNA test analyzován na speciálním přístroji**, který dokáže odhalit přítomnost a typ HPV.¹⁰
- HPV DNA test poskytuje **včasný a spolehlivý výsledek s dlouhodobou výpovědní hodnotou**.^{11, 15}

Výsledky HPV DNA testu

Negativní:

ve vašem těle **HPV není přítomen** a minimálně po dobu **3–5 let** je **riziko** rozvoje rakoviny děložního čípku **velmi nízké**.^{15, 16}

Pozitivní:

ve vašem těle **je přítomen HPV. Nelekejte se**. Neznamená to, že máte nebo budete mít rakovinu. Lékař vám **doporučí další postup***, jako je provedení imunocytochemického testu p16/Ki-67**, expertní kolposkopické vyšetření*** nebo častější kontroly.¹⁷

Jaký je další postup, pokud vyjde HPV DNA test pozitivní?

- Riziko pro vznik rakoviny děložního čípku závisí **na typu HPV**:¹⁰

HPV16
riziko pro
1 ze 4 žen

HPV18
riziko pro
1 z 8 žen

jiné vysoce
rizikové HPV
riziko pro
1 z 19 žen

- Pokud jste pozitivní na **HPV16** nebo **HPV18**, lze provést vyšetření děložního čípku specialistou, tzv. expertním kolposkopistou. Pokud jste pozitivní na **jiný z vysoce rizikových HPV**, váš gynekolog může provést **imunocytochemický test p16/Ki-67**.¹⁷

HPV DNA test je hrazen ze zdravotního pojištění ženám v rámci prevence ve věku **35, 45 a 55 let** nebo u žen se sporným cytologickým nálezem max. 5x za život.¹⁴

Imunocytochemický test p16/Ki-67

- Pokud vyjde pozitivní HPV DNA test **na jiný z vysoce rizikových HPV**, tento imunocytochemický test může pomoci vašemu gynekologovi určit další postup.¹⁸
- Tento specializovaný citlivý test vede **k odhalení předrakovinových změn buněk** a pomůže vašemu gynekologovi zařadit vás buď mezi pacientky **bez rizika, nebo s možným rizikem rakoviny** děložního čípku.¹⁸⁻²²
- Pro vás to znamená mít větší **jistotu ohledně vašeho zdraví**, např. zbytečně nepodstupovat zákroky, které by u vás nebyly nutné, nebo naopak podstoupit další cílená vyšetření.²²

Výsledky imunocytochemického testu p16/Ki-67

Negativní:

s vysokou pravděpodobností infekce způsobená HPV nepostupuje směrem k předrakovinovým změnám a **může sama odeznít**.

Pozitivní:

pozitivita testu **značí podezřelé změny buněk**, které mohou vést k rakovině děložního čípku.^{20, 21} Gynekolog vám doporučí **další žádoucí vyšetření**, nejčastěji expertní kolposkopii.¹⁷

Imunocytochemický test p16/Ki-67 i HPV DNA test si můžete vyžádat u svého gynekologa jako samoplátkyně.¹⁴

* V případě prokázání přítomnosti HPV musí tento nález vyhodnotit gynekolog v kontextu s vaší anamnézou a dalšími vyšetřeními.

** Imunocytochemický test p16/Ki-67 je laboratorní metoda využívající protilátky k ověření, zda se uvnitř buněk (odebraných pomocí cytologického stěru) nacházejí dva specifické proteiny (bílkoviny). První protein (p16) je přítomen, pokud se buňky dále nemnoží. Druhý protein (Ki-67) je naopak přítomen při zvýšeném růstu buněk. Současná přítomnost obou těchto proteinů v buňce pomáhá odhalit předrakovinové změny na děložním čípku.¹⁹ Tento test se odebrá stejným způsobem jako při cytologii (tzn. jedná se o stěr z děložního čípku).

*** Expertní kolposkopie je vyšetření, kdy specializovaný gynekolog pomocí zvětšovacího zařízení (kolposkopu) detailně prohlíží sliznici děložního čípku, hodnotí případné změny a také může odebrat vzorky.

Jaké jsou možnosti prevence a jak se o sebe starat při infekci virem HPV?

- Nejúčinnější prevencí rakoviny děložního čípku je **očkování proti HPV** především před zahájením sexuální aktivity.^{15, 23}

- Nedílnou součástí prevence jsou **pravidelné preventivní prohlídky u gynekologa**, které jsou nezbytné i pro očkované ženy.²³

- Většina HPV infekcí odezní sama od sebe díky **imunitnímu systému**. Snižít riziko rakoviny děložního čípku můžete také **zodpovědným sexuálním životem, omezením stresu a kouřením**.^{23, 24}

Více informací naleznete na webových stránkách:
www.nenechtonahode.cz

Reference:

1. IARC. Globocan 2020: Estimated age-standardized incidence rates in 2020, worldwide, females, all ages. <http://gco.iarc.fr/today/home>
2. Walboomers JM et al. J Pathol. 1999 **3**. De Sanjose S et al. Lancet Oncol. 2010 **4**. Munoz N et al. Int J Cancer. 2004 **5**. Dušek L et al. Epidemiologie zhoubných nádorů v ČR 2020. www.svod.cz **6**. Chesson HW et al. Sex Transm Dis. 2014 **7**. Bernard HU et al. Virology. 2010 **8**. De Sanjose S et al. Lancet Oncol. 2010 **9**. Munoz N et al. Int J Cancer. 2004 **10**. Wright T et al. Gynecol Oncol. 2015 **11**. Kyrgiou M, Arbyn M, et al. Br J Cancer. 2020;123:510-7. **12**. Aandreae B, et al. J Natl Cancer Inst. 2008; 100(9):622-629. **13**. Schiffmann M, et al. J Natl Cancer Inst. 2018; 110(5):501-508. **14**. MZCR. Seznam zdravotních výkonů: www.szv.mzcr.cz. 2023 **15**. WHO. Guidelines for screening and treatment of cervical pre-cancer lesions for cervical cancer prevention. <https://www.who.int>. 2023 **16**. Gage JC et al. J Natl Cancer Inst. 2014 **17**. Doporučené postupy ČGPS ČLS JEP: Doporučení pro implementaci HPV DNA testu do screeningu karcinomu děložního hrdla v České republice; Sbirka doporučených postupů č. 2/2021. **18**. Wright T et al. Gynecol Oncol. 2017 **19**. Metodický list CINtec® PLUS Cytology Kit (CE/IVD) 2021-07, REF 9531 **20**. Bergeron CH, et al. Cancer Cytopathol. 2015; 123 **21**. Wright TC Jr, et al. Int J Cancer. 2021 **22**. Dostálková L, Sláma J. Management HPV pozitivních pacientek. Actual Gyn. 2023; 15: 4-8 **23**. National Cancer Institute US. 2023. <https://www.cancer.gov/types/cervical/causes-risk-prevention>. **24**. Lu D et al. Cancer Res. 2019.

© 01/2024 Roche

ROCHE s.r.o., Diagnostická divize
Na Valentince 3336/4, 150 00 Praha 5
Česká republika

www.roche-diagnostics.cz

MC-CZ-01651